

MEMO

Aan: College en MT
Van: Rutger van der Klip
Datum: 15 januari 2025
Betreft: Evaluatie handhaving bossen en natuur
Corsanr.: 25.00566

Evaluatie handhaving bossen en natuur

Samenvatting

Na twee jaar handhaving via onze “groene BOA” bereiken we langzaam meer resultaten. Het aantal geconstateerde strafbare feiten (waaronder wildcrossen) is gestegen naar ± 40 per maand. Op de Buikheide is het wildcrossen vrijwel verdwenen. In de afgelopen twee jaar hebben we geleerd dat we de handhavingsgrondslag hiervoor het beste verschuiven naar de Wegenverkeerswet. We plaatsen verbodsborden en nemen verkeersbesluiten hiervoor. Wij ontvangen positieve reacties van burgers die de zichtbare aanwezigheid van onze handhaver(s) en de integrale aanpak met andere diensten waarderen. Wij willen dit graag voortzetten.

Inleiding

In het vastgestelde beleidsplan ‘Gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030’ komt onder andere naar voren dat het toezicht op en de handhaving van de regels in de natuurterreinen en bossen van de gemeente te wensen overlaat. Dat betekent niet alleen dat de natuur en het milieu schade ondervinden van de regelovertreding (te denken valt aan vernieling van flora en fauna, illegale houtkap illegale dumpingen en lozingen), maar ook dat de recreanten in de zojuist genoemde gebieden overlast ondervinden van bijvoorbeeld wildcrossen of loslopende honden.

In het raadsvoorstel d.d. 22 februari 2022 is ingestemd met de wijze waarop het B&W de komende jaren het wildcrossen in de gemeente wil aanpakken (het plan van aanpak wildcrossen). Daarnaast is er besloten een exploitatiebudget beschikbaar te stellen voor het inhuren van een ‘groene boa’ voor een periode van twee jaar. Na een kleine vertraging is de gemeente Eersel op 1 mei 2023 gestart met de pilot groene handhaving. Dit is een tweejarige pilot die loopt tot 1 mei 2025. Gedurende deze periode is de opdracht aan Staatsbosbeheer verstrekt om het toezicht en handhavingsbeleid in de natuurgebieden van de gemeente Eersel nader te professionaliseren. Ook is Staatsbosbeheer aangewezen als toezichthouder. Per jaar zijn er 1450 boa uren en 104 coördinatie uren beschikbaar om deze pilot uit te kunnen voeren.

Handhaving tegen wildcrossen:

De voornaamste reden waarom de pilot groene handhaving in het leven is geroepen is de wildcross problematiek. De gemeente heeft ook een plan van aanpakken wildcrossen opgesteld. Sinds het begin van de pilot zijn er diverse werkzaamheden uitgevoerd tegen het wildcrossen. Deze werkzaamheden sluiten aan op dit plan van aanpak.

Acties:

De groene boa heeft al meerdere acties gecoördineerd tegen het wildcrossen. Samen met het SSiB (Samen Sterk in Brabant) en/of de politie is de groene boa al meerdere keren de gemeentelijke bossen in gegaan om wildcrossers op heterdaad te betrappen. Dit resulteert niet alleen in het

uitschrijven van boetes of het in beslag nemen van materiaal; de aanwezigheid van de groene boa, het SSiB en/of de politie is al genoeg om de wildcrossers af te schrikken. Deze acties worden niet op kantooruren uitgevoerd, maar juist op tijden en dagen dat de wildcross activiteit hoog is.

Bebording bossen:

De gemeente is momenteel bezig om de bebording rondom haar bossen te vervangen. Correcte bebording vormt namelijk de juridische basis om te kunnen handhaven. Wanneer de bebording niet op orde is kan de groene boa alleen maar waarschuwen. Daarom zijn de borden aangepast dat de juiste verwijzingen erop staan. Verder bleek dat de bebording rondom de bossen niet compleet was. Op verschillende toegangswegen waren geen borden meer aanwezig. Momenteel hebben we de borden rondom de Buikheide, Groot en Kleinmeer en de bossen achter de gemeente werf volledig vervangen en aangevuld. De bebording van de bossen rondom Steensel zijn ook vervangen.

Obstakels Bossen:

Vanuit de meldingen die binnen komen, kunnen we concluderen dat de overlast van het wildcrossen in alle bossen erg groot is. De gemeente heeft diverse maatregelen getroffen om het crossen in de gemeentelijke bossen minder aantrekkelijk te maken. Voornamelijk in de bossen van Steensel (maar ook in andere bosdelen) heeft gemeente slagbomen, vangrails en hekwerken geplaatst. Op deze manier is het een stuk minder aantrekkelijk gemaakt voor crossers om gebruik te maken van de bospaden.

Knegsel:

Sinds het begin van de pilot, ligt het zwaartepunt van meldingen en overlast door Motorcrossers in Knegsel. (Knegsel ligt op een soort kruispunt van rij routes van motorcrossers).

De bewoners aldaar zijn zeer betrokken bij het bos en de overlast bij zowel recreanten als bewoners is daar zeer hoog. Doordat er een openbaar zandpad ligt aangrenzend aan het bosgebied aan de ene zijde en woningen aan de andere zijde, wordt hier dagelijks overlast ervaren, levert dit onveilige situaties op en wordt ook het woongenot van bewoners aangetast. Kijkend naar de meldingen het afgelopen jaar, overlast crossen in het buitengebied, staat Knegsel bovenaan. Al deze meldingen zijn vastgelegd in het BOA-registratiesysteem (BRS).

Verkeersbesluit:

In boskernen met veel particulier eigendom zien we dat veel wegen en paden in het bos volgens de Wegenwet openbaar zijn. Voor de groene boa om hier te kunnen handhaven is een grote uitdaging. Op deze openbare boswegen mogen mensen met hun voertuigen (crossmotoren) rijden. Er zijn twee opties:

- de bospaden van de wegenlegger halen. Hiervoor zijn raadsbesluiten nodig en vervolgens goedkeuring van Geduputeerde Staten van de provincie Noord Brabant. Het onttrekken van deze boswegen aan de openbaarheid is voor de aanwonenden een verminderde rechtszekerheid dat zij hun percelen altijd kunnen bereiken. Wij kiezen hier dan ook niet voor.
- Het gebruik van de openbare (bos)wegen via een verkeersbesluit beperken/verbieden. Dit is qua wetgeving laagdrempelig en biedt aanliggende eigenaren meer juridische zekerheid. Het college van burgemeester en wethouders zijn hier het bevoegd gezag.

Vooraf in de bossen van Steensel en Knegsel zijn inmiddels al verkeersbesluiten getroffen. Daar zien we dat het handhaven en bekeuren van overtreders effectiever en eenvoudiger verloopt. Het is dan wel essentieel dat de bebording sluitend is.

Buikheide:

Sinds het begin van de pilot zijn er ook al successen geboekt. Het wildcrossen in de bossen van de Buikheide komt bijna niet meer voor. Doordat de bebording compleet is en er enkele obstakels geplaatst zijn, is hier goed te handhaven door de groene boa. Dat zien de wildcrossers ook waardoor ze dit bosgebied vermijden. Omdat in deze bossen veel gerecreëerd wordt zijn we hier erg blij mee.

Overige handhavingsactiviteiten:

De groene boa zet zich breder in dan alleen het handhaven tegen het wildcrossen. De groene boa houdt zich ook bezig met zaken als: stroperij, illegale dumpingen, wildkamperen en daklozen in de bossen. Dit is belangrijk omdat er naast het wildcrossen ook veel andere ongewenste problematiek plaatsvindt in de natuur van de gemeente Eersel. Doordat de groene boa zich breder inzet dan alleen het tegengaan van het wildcrossen maken we de groene ruimte in Eersel prettiger voor iedereen.

Daarnaast heeft de groene boa goed contact met diverse stakeholders binnen de gemeente Eersel. Denk aan de jagers, natuurwerkgroepen, diverse vrijwilligers, dorpsraden etc. Deze stakeholders zijn veel buiten, wanneer deze iets waarnemen koppelen ze dit direct terug aan de groene boa, waardoor het handhavingsproces sneller en efficiënter kan verlopen.

Meldingen van burgers

De gemeente heeft ook geïnvesteerd om het proces van melden beter te laten verlopen. Zo is via diverse communicatie kanalen de oproep gedaan aan inwoners om situaties in de Eerselse natuur te melden bij de gemeente. Sinds het plaatsen van de oproep zien we dat het aantal meldingen is toegenomen.

Een inwoner kan een melding doen via de “buitenbeter-app”. Deze meldingen worden vervolgens opgepakt door de verantwoordelijke ambtenaar of de groene boa. Wanneer de groene boa een melding oppakt en afhandelt, zal hij ook een terugkoppeling geven aan de melder. Zo blijven de lijntjes kort.

We merken dat de groene boa nog tegen diverse zaken aanloopt die het voor hem moeilijk maakt goed te kunnen handhaven. De groene boa denkt mee aan bebordingen en kleine aanpassingen in de bossen om het handhaven makkelijker te maken. Ook moet er meer ingezet worden op de specifieke problematiek per locatie. In bosdelen waar veel gecrost wordt, moeten maatregelen genomen worden om het crossen minder aantrekkelijk te maken. Op plaatsen waar veel mensen met loslopende honden lopen, moeten maatregelen genomen worden om het aantal loslopende honden te verminderen. Het kan ook voorkomen dat een problematiek niet de prioriteit heeft op een locatie maar op een andere locatie wel. Doordat de groene boa veel in het veld actief is, heeft hij vele praktische en goede oplossingen.

We zien binnen de gemeentegrenzen van Eersel dat andere partijen veel eigendom hebben. Zo heeft de gemeente Veldhoven veel bos in eigendom dat in de gemeente Eersel ligt. De problematiek die in Eersel speelt, vindt ook plaats op het eigendom van andere partijen. We merken dat deze andere partijen de problematiek anders prioriteren dan de gemeente Eersel. Het is daarom belangrijk om met deze partijen in gesprek te blijven. Alleen met een integrale aanpak kunnen we de problematiek in zijn geheel aanpakken.

Daarnaast is het belangrijk de samenwerking tussen de blauwe boa's en de groene boa te verbeteren. Wanneer de verschillende type boa's elkaar beter kunnen vinden, zal het handhaven in de brede zin verbeteren. Samen met de beleidsmedewerker handhaving, de groene boa en de blauwe boa is een overleg met onze terreinbeheerders welke vier keer per jaar staat gepland. De actiedagen van de boa kunnen worden gecombineerd, waardoor er een goede samenwerking ontstaat.

Conclusie

Ondanks dat er nog veel te bereiken valt zijn we tevreden over het huidige verloop van de pilot. We zien dat Staatsbosbeheer en de groene boa de pilot serieus nemen en met veel energie te werk gaan. De groene boa is erg proactief en pakt zelfstandig veel zaken op. De aan ons toegewezen groene boa heeft bij de politie gewerkt en we zien dat deze ervaring de uitvoering van de pilot ten

goede komt. Verder loopt de communicatie tussen de projectleider van de pilot en de groene boa kort en krachtig.

Omdat de gemeente Eersel een erg groot buitengebied heeft met veel natuur is handhaving in deze groene ruimte van groot belang. Er vinden diverse illegale activiteiten plaats in onze natuur (wildcrossen, stroperij, natuurschade, illegale stort, etc.) en alleen door handhaven en regelmatig in het buitengebied te zijn, kunnen we deze activiteiten verminderen of zelfs voorkomen. Ook krijgen we de terugkoppeling van de inwoners dat ze blij zijn dat de gemeente het handhaven in de groene ruimte serieus neemt. Er zijn al diverse successen zijn geboekt. Het zou zonde zijn om na de pilot te stoppen met de groene handhaving.

De groene boa heeft de afgelopen periode uitstekende resultaten behaald, met gemiddeld 40 strafbare feiten per maand die succesvol zijn afgehandeld. Deze strafbare feiten variëren van motorcrossen tot dumpingen en illegaal kamperen. De handhaving heeft een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het behoud van zowel de natuur als de recreatiebeleving. Zonder handhaving zou de overlast blijven toenemen, met negatieve gevolgen voor zowel de natuur als de recreanten.

Sinds de start van de groene boa zijn al veel maatregelen en aanpassingen doorgevoerd, en hoewel er nog verdere stappen te zetten zijn, hebben we al mooie vooruitgangen geboekt. De positieve reacties van gebruikers en omwonenden van de natuurgebieden, evenals van betrokken partijen, zoals de beheerder en de jagersvereniging, bevestigen het succes van de aanpak. Voor de toekomst kunnen we de handhaving verder optimaliseren, zodat we de overlast nog beter kunnen voorkomen en de positieve impact verder kunnen versterken.